

Sosyal Aktiviteleri Desteklenen 36-69 Aylık Çocukların Görsel Algılarına Etkisinin İncelenmesi

Gülen Avşar*

Mine Akkaynak**

ORCID: 0000-0002-3453-660X

ORCID:0000-0002-5799-9164

Öz

Çocukların önemli beceriler kazandığı kritik bir dönem olan okul öncesi dönemde, becerilerin kazandırılmasında öğretmenler ve aileler önemli bir etkiye sahiptir. Bu dönemde çocuğun bilişsel, sosyal-duygusal, psikomotor, dil gelişiminin yanı sıra görsel algı becerisinin desteklenmesi onun ileriki yıllarda yaşamını kolaylaştırması açısından önem taşımaktadır. Araştırmada devlet okullarında anasınıfına devam eden sosyal aktiviteleri desteklenen 36-69 aylık çocukların görsel algı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modelinden yararlanılarak yapılan çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde İstanbul ilinde Milli Eğitim bakanlığına bağlı okulların anasınıflarına devam eden 36-69 aylık çocuklar oluşturmaktadır. Araştırma toplam 207 çocuğa uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak ailelerine "Kişisel Bilgi Formu", "Görsel Algılama Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin tümü IBM SPSS 22.0 paket programı ile analize tabi tutulmuştur. Görsel algılama testi toplam puanları incelendiğinde sosyal aktiviteler arasında ANOVA testi sonucuna göre anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan analizler doğrultusunda okul öncesi çocuklarının sosyal aktivitelere katılma durumu ile görsel algı gelişimleri arasındaki ilişki incelenmiş ve sosyal aktivitelere giden okul öncesi çocuklarının görsel algı düzeylerinin "yüksek" düzeyde olduğuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Algı, Görsel Algı, Okul Öncesi Eğitim, Sosyal Aktiviteler

Gönderme Tarihi: 18/02/2020

Kabul Tarihi:20/02/2020

* İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi, Yüksek Lisans Öğrencisi,
E-posta: avsgulen@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Öğretmenliği Bölüm Başkanı,
E-posta: mineakkaynak@aydin.edu.tr

Investigation of the Effects of 36-69 Months Children Supported by Social Activities on Visual Perceptions

Gülen Avşar

Mine Akkaynak

ORCID: 0000-0002-3453-660X

ORCID:0000-0002-5799-9164

Abstract

Teachers and families have a significant impact on the acquisition of skills in the preschool period, which is a critical period in which children acquire important skills. In this period, supporting the child's cognitive, social-emotional, psychomotor, language development as well as visual perception skills is important in terms of facilitating his life in the future. The aim of this study was to investigate the visual perception levels of 36-69 month old children supported by social activities in kindergarten in public schools. The study group, which is based on the relational screening model, consists of 36-69 months old children attending kindergartens of schools affiliated to the Ministry of National Education in Istanbul in the spring term of 2018-2019 academic year. The study was conducted on 207 children. In the study, Personal Information Form ”and“ Visual Perception Scale were used as data collection tools. All of the data obtained in the study were analyzed with IBM SPSS 22.0 package program. When the total scores of visual perception test were examined, a significant difference was found between social activities according to ANOVA test. In line with the analyzes, the relationship between preschool children's participation in social activities and visual perception development was examined and it was found that the visual perception levels of preschool children going to social activities were at “high” level.

Keywords: Perception, Visual Perception, Preschool Education, Social Activities

Received Date: 18/02/2020

Accepted Date: 20/02/2020

Изучение влияния социальной активности детей возраста 36-69 месяцев на их зрительные восприятия

Резюме

Родители и учителя оказывают влияние на приобретение навыков детьми в важный для них период, т.е. дошкольное время. В течении этого периода поддержка когнитивного, социально-эмоционального, психомоторного и языкового развития ребенка, а также навыков зрительного восприятия важны, с точки зрения облегчения его жизни в последующие годы. Целью исследования является изучение зрительного восприятия детей в возрасте 36-69 месяцев. Опирающаяся на реляционную модель, рабочую группу составляют дети, в возрасте 36-69 месяцев, посещающие детские сады при школах Министерства образования г. Стамбул в весенний семестр 2018-2019 учебного года. В исследовании «Форма личной информации», «Школа визуального восприятия» использовались для их семей в качестве инструмента сбора данных. Все данные, полученные в ходе исследования, были проанализированы с помощью пакетной программы IBM SPSS 22.0. Когда были проверены общие баллы теста зрительного восприятия, была обнаружена значительная разница между социальными активностями в соответствии с результатом теста Anova. В соответствии с анализом была исследована связь между участием дошкольников в социальной деятельности и развитием их зрительного восприятия, и было обнаружено, что уровни визуального восприятия детей дошкольного возраста, которые посещали социальные мероприятия были на высоком уровне.

Ключевые слова: Восприятие, зрительное восприятие, дошкольное образование, социальная активность

Получено: 18/02/2020

Принято: 20/02/2020

Giriş

Her insan nasıl bir çevrede yaşadığının farkındadır ve çevresindeki nesnelere, nesnelere özelliklerini duyuları yoluyla tanımaya başlar. İnsanlar duyuları aracılığıyla ulaştığı uyarıcılara çeşitli anlamlar verirler. Duyuların çeşitli biçimlerde örgütlenip anlam kazanması, yorumlanmasına algılama denir. Yeni bir gürültü duyduğumuzda onu hemen tanıdığımız bir gürültüyle bağdaştırırız. Aynı şekilde, daha önce görmediğimiz bize yabancı olan ve farklı cisim görsel, onu farkında olmadan önceden gördüğümüz benzer bir biçimle veya şekille bağdaştırırız.

Rastgele bir vakitte algıladığımız şeyler sadece uyarının yapısı ile ilgili değil, aynı zamanda çevredeki uyarılara, önceki tecrübelerimize, o andaki hissettiklerimize, isteklerimize, tutum ve amaçlarımıza bağlıdır. Algılama, uyarıcıların duygusal yapısına, ortama veya zemine, önceki duygusal deneyimlerine, kişinin hislerine, tutumuna, amaç ve dürtüleriyle iç içedir dolayısıyla bunlardan büyük ölçüde etkilenir.

Duyuların çocukların eğitimindeki önemi üzerine Maria Montessori, hareket geliştirmede zihinsel gelişimi desteklediğini vurgulayan Frostig, algı gelişimi konusunda önemli sonuçlara ulaşmıştır.¹ Görsel algılama evresi öğrenmede çok fazla rol üstlendiği için, görsel algılamayı en üst seviyeye ulaştıracak okuma çalışmaları, dikkat ve bellek geliştirici çalışmalar; görsel hafıza etkinlikleri, el-göz koordinasyonu, duyularımızla görsel algılamayı birleştirerek birtakım günlük aktivitelerle desteklemek birçok açıdan önem taşımaktadır.²

¹ Kadir Özer, *İletişimsizlik Becerisi*, İstanbul: Varlık Yayınları, 1998, 68.

² Nur Akçin, "Okuma Becerisinin Kazanılmasında Görsel Algısal Gelişimin Rolü", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 1993, 35.

Görsel algıyı bir yetenek olarak değerlendirecek olursak bu çocuğun eğitim hayatında okula uyum aşamasında ve okuldaki öğrenmeleri sırasında oldukça büyük bir etkiye sahiptir.³

Çocuktaki bu yeteneği eğitimle geliştirebilir, bazı temel kavramları öğretmede onlara yardımcı olabiliriz. Çocuk dış dünyadaki olayları ne kadar iyi algılayarsa öğrendiği bilgilerin üzerine koyarak ilerleyecektir.⁴

Bu araştırmada normal gelişim gösteren 36-69 ay arasındaki çocukların görsel algı gelişimlerinde sosyal aktivitelere katılma durumunun etkili olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda hangi sosyal aktivitenin hangi görsel algı bileşenini daha çok etkilediği incelenerek 36-69 aylık çocukların görsel algı gelişimleri hususunda anne-baba ve eğitimcilerle eğitim programı geliştirme ve eğitim etkinlikleri seçme yol gösterici olması hedeflenmiştir.

İlgili Literatür

Algı

Algı nesnenin mekanda belli bir yere yerleştirilmesi, yorumlanması, bir bütün olarak ortaya çıkarılmasıdır. Benden iki metre uzaklıktaki, duvarda asılı olan haritanın bir dünya haritası olduğunu belirtmem veya bir metre uzağımdaki tahtanın yazı tahtası olduğunu söylemem onları algılamam demektir.⁵ Algılama, dünyadan elde edilen bilgiler aracılığıyla ortaya çıkan en önemli süreçtir. Algılama, uyarıcının duygusal yapısına, ortama veya zemine, önceki duyuşal deneyimlere, kişinin hislerine, tutumuyla içi içedir ve bunlardan etkilenir.

³ Sayime Erben, “Montessori Materyallerinin Zihin Engelli ve İşitme Engelli Çocukların Alıcı Dil Gelişiminden Görsel Algı Düzeyine Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2005, 64.

⁴ Clifford T. Morgan, *Psikolojiye Giriş*, çev. Hüsnü Arıcı vd, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, 1995, 265.

⁵ Selman Erdem, *Psikoloji Ders Kitabı*, İstanbul: Fil Yayınları, 1995, 36.

Görsel Algı

Görsel algılama, bireyin gördüğünü kavrama yeteneğidir. Örneğin bir kediyi her gördüğünde hayvan olduğunu ayırt eder, renklerine göre gruplar. Çocuk okumayı öğrendikçe gerçek kedi kavramını, yazılı şekilde de kedi kavramına genellemektedir.⁶

Piaget (1952), duyu-motor teorisinde belirttiği gibi algısal gelişimin , motor ve bilişsel gelişim gibi aynı yolla yani mizaç ve eğitim arasındaki etkileşimle geliştiğini ifade etmektedir. Mizaç(huy) , bebeğin özümlemesi ve uyum sağlamasını sağlar. Bu uyum sürecini kullanan her çocuk algı yapısını yavaş yavaş kurar.⁷

Görsel algı alanları

Marianne Frostig (1964), görsel algılamayı, göz-motor koordinasyonu, şekil zemin ayrımı, şekil sabitliği, mekanda konumun algısı ve mekânsal ilişkilerin algılanması olmak üzere beş alt alana ayırarak incelemiştir. Göz- motor koordinasyon görmeyi vücut hareketleri ve vücut bölümleri ile koordine edebilme yeteneğidir. Şekil-zemin ayrımı; birden fazla uyaran içinden seçilen uyarıcıyı algılama ve bunun üzerinde düşünme , odaklanma ve dikkat etme becerisidir. Şekil sabitliği, bir nesnenin şekil ,durum ve büyüklük gibi özelliklerinin değişik durumlar içinde değişmeden algılanmasıdır. Mekanda konumun algılanması, bir nesnenin ,algılayan kişi tarafından mekandaki ilişkileriyle beraber algılanmasıdır. Mekan ilişkilerinin algılanması, kişinin iki ya da daha fazla nesnenin kendisiyle olan bağlantısını ve bu nesnelerin kendileri arasındaki ilişkilerinin algılanmasıdır.⁸

Erken çocukluk döneminde algı gelişimi

Bu aylarda bebeklerde algı gelişimi bebeğin çevresindekilerle etkileşimi boyunca devam eder. Bebekler doğduklarında gözlerini az da olsa odaklayabildikleri hareket eden nesnelere kabaca takip edip, bazı temel tatları alabildiği, birçok sesi duyabildiği

⁶ Jeffries Mc Whirter ve Nilüfer Voltan Acar, *Çocukla İletişim Öğrenme Destekleme ve Çocuk Yetiştirme Sanatı*, İstanbul: Us-A Yayıncılık,1985, 56.

⁷ Pınar Bayhan ve İsmihan Artan, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2011, 67.

⁸ Kezban Tepeli, "Frostig Görsel Algı Eğitim Programı ile Birlikte Verilen Nesne Kontrol Beceri Eğitiminin 54-59 Aylık Çocukların Nesne Kontrol Becerilerine Etkisi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy.29 (2013): 251-260.

görülmektedir. Böylece etrafındakilerle iletişime geçmiş olur .⁹

İlk aylarda bebek çevresinde neler olup bittiğini pek anlayamaz, hareket eden ve parlak olan nesnelere bakar. Bebekler bu aşamada insanları ,nesneleri algılaya başlar, tanıdığı kişilere yakınlık gösterirken , yabancı kişilere karşı korkulu davranışlar göstermektedir.¹⁰

3-6 yaş arasında algı hızlı bir gelişim gösterir. Ayırt etme becerisi, seçicilik, nesne devamlılığı ve benmerkezcilikte azalma görülür.

Okul öncesi dönemde sosyal aktiviteler

Görsel sanatlar

Çocuğun duyularını kullanarak kendini, çevresini tanıdığı, anladığı dönemdir. Gelişim aşamalarının gözle izlenebildiği ilk yıllarında çocuk meraklıdır. Bu merak onu görerek, dokunarak, tadarak, koklayarak, sesleri ayırt ederek çevresindeki nesnelere keşfetmeye götürür. Her şeye karşı ilgisi vardır ve her şeyi denemek ister. Birinci yaş sonlarında yürümeye başlar. Çevresini tanıma , keşfetme alanı genişlemiş olsa da küçük kas gelişimi için daha zaman vardır. Ancak avuçlarıyla kavrayabilir, parmaklarıyla daha ince nesnelere dikkatli kullanamaz. Hareketlerini kontrol altında tutamadığından dolayı, kollarıyla boşluğa amaçsız çizgiler çizer .

Karalama dönemi olarak adlandırılan bu dönemde çocuk gelişigüzel karalamalar yapar. Üç yaşında karalamaların amacı olmayan çizgilerden , bilinçli çizgilere dönüşmeye başlar. Bazısı erken, bazıları geç başarılılar.¹¹ Çocukların kendisini hissedip yaşantılara açık olduğu bir dönemdir. Çocuk giderek çizdikleri ile gerçek nesnelere arasında benzeşmeler bulur, yaptıkları hakkında uzun öyküler anlatır.

5- 6 yaş çocuğu, canlandırmak istediği obje ya da kavramla ilişki kurma kaygısı yaşamaya başlar. Bu on büyük bir doyum sağlar . Çocukla sağlıklı iletişim kuran, onu iyi gözlemleyen bir yetişkin, çocuğun düşünceleri ilgileri ve faaliyetleri hakkında pek şey öğrenebilir. Böylelikle çocuğun düşünme sürecinin kaydını tutmuş olur .¹²

Görsel sanat eğitiminin yararları;

⁹ Bayhan ve Artan, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, 69.

¹⁰ Güler Fişek ve Serap Yıldırım, *Çocuk Gelişimi*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1983, 36.

¹¹ İnci San, *Sanatsal Yaratma ve Çocuktaki Yaratıcılık*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1977, 15.

¹² Haluk Yavuzer, *Çocuk Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1996, 31.

- Farklılık ve benzerlik kavramını öğrenir.
- Renk, biçim ve dokuları öğrenir.
- Görsel hafızası gelişir.
- Farklı düşünme becerisi kazanır.
- Yaratıcı düşünme becerisi kazanır .¹³

Yaratıcı drama

Yaratıcı drama yazılı metne bağlı değildir. Yaratıcı dramada etkinliklere katılımda gönüllülük aranmaktadır ve bu etkinlikler grup çalışması şeklindedir. Temeli yaratıcı oyunlara ve etkinliklere dayanır. Ortak bir olayı başkalarıyla paylaşan katılımcı, grup içinde kendisini fark eder; doğru iletişim kurmayı, üretmeyi, sırasını beklemeyi, doğru konuşmayı, kendisini karşısındakinin yerine koymayı ve kendini daha iyi ifade edebilmeyi öğrenir.

Dramanın yararları;

- Hayal gücünü geliştirir.
- Yaratıcı drama ile soyut konular somut hale getirilir.
- Beden dilini kullanmayı sağlar.
- Çocuklarda öğrenmeyi kalıcı hale getirmesi için ilgi çekici rol üstlenir .¹⁴

Tiyatro

Tiyatro görsel ve işitsel unsurlar taşıdığından başka sanat dallarından ayrılır. Birçok sanat dalını içinde barındırıcı özelliği vardır. Çocuğun doğal ortamı oyun olduğu için aslında taklitler yoluyla tiyatroya da adım atmaya başlarlar. Tiyatro ile çocuklara verilmek istenen mesajların iyi aktarıldığı takdirde etkili olacağı aşikardır. Tiyatronun çocuğa yararları;

- Çocuk tiyatrosu çocuğa kendini tanımayı öğretir.
- Çocukların çevresiyle iletişimini güçlendirerek çevresine uyumunu kolaylaştırır.
- Çocukların yaratıcılıklarının gelişmesine katkıda bulunur.
- Çocukların karar verme, verdiği kararları uygulama ,olayları çok yönlü değerlendirebilme yani objektif olmayı öğretir.
- Çocukların gelişim özelliklerine hakim olup, çocukların algı ve duyularının yetişkinlerden çok daha açık ve hızlı olduğunu, estetik gelişimin bu yaşlarda başladığı göz ardı edilmemelidir.¹⁵

¹³ Oya Abacı, *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanat Eğitimi*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2004, 8.

¹⁴ Kemal Oruç, *Drama ve Okul Tiyatrosu*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2013, 38-39.

Sinema

Aileler ve eğitimciler kitle iletişim araçlarını seçerken okul öncesi dönemi çocukların özelliklerini bilerek seçmelidir. Çocukların rahat bir şekilde anlamaları için işlenen konu, anlatım, söz ve görüntülerin uygunluğu dikkate alınmalı. Okul öncesi dönemi çocukları hayal ile gerçeği ayırt edemedikleri için , yaşına uygun olmayan filmlerden, film kahramanını gerçek olarak düşünebilir, büyük ölçüde de olumsuz etkilenebilirler .¹⁶

Jimnastik ve spor

Çocuklar çevrelerini keşfederken sıkça hareket ederler. Aileler, çocuklarının ilk emekleme-sürünme ve yürüme dönemlerini heyecanla karşılarlar. Büyük ve küçük kaslarını kullanmayı başarabilen çocuklar, etrafındaki bireylerle sözel olduğu kadar hareketli iletişimlerde de bulunurlar. Ev ortamında öğrenilen ilk devrimsel yaşantılar, evin dışındaki çevrede de tekrarlanır .¹⁷ Öğretmenler , beden eğitimi dersinde de diğer derslerde olduğu gibi programlarda belirtilen üniteleri ve bu ünitelere bağlı olarak çeşitli “ konuları” etkinlikler halinde çocuklara öğretirler. Bu öğretimin “hedefleri” vardır .Bu hedefler, çocuğunuzun beden gelişimine sağlayacağı katkılar kadar “psikomotor” (hareket-duyu) gelişimine de katkı sağlar. Yanlış hareket formları da yaşamda zaman zaman sağlık ile ilgili sorunlar ortaya çıkarabilir. Bu nedenle hareket formlarını öğreten öğretmenler titiz davranmalıdır .¹⁸

Okul öncesi çocuklarının görsel algı gelişimini destekleyici etkinlikler

İyi bir okulöncesi programı çocuğun çevresini etkin bir şekilde tanımasını sağlar. Bu nedenle çocuğun bulunduğu eğitim ortamı onun görsel algı gelişimini destekler nitelikte olmalıdır. Çocuğun görsel algılamasına yönelik eğitim ortamı ile ilgili çalışmalar; ortamın rengi, boyutu, şekli, dokusu, fonksiyonu, perspektifi, mekân ilişkileri ve nirengi noktaları etrafında şekillenmiştir.¹⁹ Şekil görsel düzeyde algılanabilmek için, bulunduğu ortamdaki

¹⁵ Oruç, *Drama ve Okul Tiyatrosu*, 134-135-136.

¹⁶ Gelengül Haktanır, *Okulöncesi Dönemde Çevre Eğitimi İçinde Çevre Eğitimi*, Ankara: Türkiye Çevre Vakfı Yayını, 2007, 178.

¹⁷ Mehmet İnan, *Çocuk ve Spor*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2007, 49.

¹⁸ İnan, *Çocuk ve Spor*, 97-99.

¹⁹ Duygu Çukur ve Ebru Güller Delice, *Erken Çocukluk Döneminde Görsel Algı Gelişimine Uygun Mekan Tasarımı, Aile ve Toplum Dergisi*, sy.7 (2011): 25-34.

farklı özelliklere sahip olmalıdır. Şekiller farklı özelliklere sahip olmadığında, görsel ayırt etme zorlaşmaktadır. Bu nedenle şekillerin görüntüleri ve boyutları, şeklin bulunduğu çevrenin özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.²⁰

El-göz koordinasyonu ile ilgili etkinlikler daha çok; kaba ve ince motor beceriler gerektiren görevler içerir. Kaba motor becerilerin koordinasyonu günlük hayatta sıkça kullanıldığından nispeten daha kolay iken, ince motor becerilerin koordinasyonu belli bir uzmanlaşma süreci gerektirir.²¹ Okulöncesi eğitimde çocuklar etkinlik içerisinde koşma, atlama, sıçrama, yürüme ve belli bir vücut formunda kalma çalışmaları yaparlar.

Sonuç olarak okulöncesi eğitim sınıfları çocukların boyutlarına göre dizayn edildiğinden, zengin çeşitlilikte materyaller barındırdığından ve kalabalık akran grubu içerisinde görsel iletişim süreçleri yaşandığından, çocukların görsel algı gelişimleri doğal olarak etkilenmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi dönem çocuklarının görsel algıları ile sosyal aktiviteler arasındaki ilişkinin ortaya konulacağı bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki ya da daha çok değişken arasında belirlenen değişimi ve bu değişimin derecesini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmalarda kullanılır.²²

Araştırmanın bağımlı değişkeni,36-69 aylık çocukların görsel algı düzeyleridir. Bağımsız değişkenleri ise yaş, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, okul içi ve okul dışı sosyal aktivitelere katılma durumudur.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılı İstanbul İli Çekmeköy, Sancaktepe, Seyrantepe ilçelerine bağlı devlet okullarının anasınıfı öğrencilerinden

²⁰ Özdemir Kılıç, “Ailesiyle Birlikte Yaşayan ve Çocuk Yuvasında Kalan Çocukların Görsel Algılama Davranışı ile Okul Olgunluğu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2004, 8-108.

²¹ Gökhan Duman, *Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Spor*, Ankara: Eğiten Kitap Yayınevi, 2016, 36.

²² Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınları, 2014, 240.

oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini evrenden tesadüfi yöntemle seçilen ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplamda 207 çocuk oluşturmaktadır. Ayrıca çalışma grubunu oluşturan çocukların 36-69 aylık arasında olmasına ve normal gelişim özellikleri göstermesine dikkat edilmiştir.

Anasınıfına devam eden 207 çocuk Çekmeköy ilçesinde İsmihan İsmet Süzer İlköğretim Okulu, Çamlık İlkokulu, Toki Madenler Mevlana İlkokulu, Seyrantepe ilçesinde Süleyman Çelebi İlkokulu, Sancaktepe İlçesinde Ahmet Keleşoğlu İlkokulu 'ndan seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, örneklem grubunun demografik bilgilerini elde etmek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” ;çocukların görsel algı gelişim düzeylerini değerlendirmek amacıyla “Görsel Algılama Ölçeği” uygulanarak toplanmıştır. Araştırmaya dahil edilen çocuklarla ilgili bilgiler öğretmenler ve aileleri ile okuldaki kayıtlardan sağlanmıştır.

Kişisel bilgi formu

Araştırmanın katılımcısı olan örnek grubuna ait demografik bilgileri elde etmek için araştırmacı ve tez danışmanı tarafından geliştirilmiştir. Kişisel bilgi formunda ailelerin ve çocukların kişisel özelliklerini belirlemek için geliştirilmiş sorular yer almaktadır. Ailelerin ;çocuğun yaşını, cinsiyetini, eğitim durumlarını, okul içi ve okul dışı sosyal aktivitelere katılma durumlarını belirteceği sorulara yer verilmiştir.

Görsel algılama ölçeği

Araştırmanın amacı doğrultusunda, 36-69 aylık çocukların görsel algılama becerilerini belirlemek için Kalkan ve Arslan (2015) 'ın geliştirdiği Görsel Algılama Ölçeği kullanılmıştır.²³ Bu test normal gelişim gösteren 4-6 yaş arasındaki çocuklara uygulanan bir testtir. Testte 3 tane alt test vardır. Bunlar; ayırt etme (1,2,3,4,5,6,7,8,9,17,18,19,20), şekil zemin algısı (10,11,12,13), eşleştirme (14,15,16) Ölçek maddelerine verilen her doğru cevap için bir ,her cevap yanıt için sıfır puan verilir. Ölçekten elde edilecek en yüksek puan 20, en düşük puan 0'dır.Ölçek puanları 100'lük puana ;Ölçek puanı(toplam ham puan x 5) + yaş puanı(4 yaş için +6; 5 yaş için +3 puan) formülü kullanılır. Değerlendirme puanları; 85 ve üzeri çok iyi,70-84 iyi,50-69 orta,40-49 düşük görsel algı,39 ve altı şiddetli görsel algı problemi var demektir.

²³ Abdullah Kalkan ve Mehmet Arslan, Okul Öncesi Dönemine Yönelik Görsel Algılama Ölçeği' nin (GAÖ) Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması, *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, sy.11 (2015): 1369-1391.

Testin Uygulama Yönergeleri;

Her çocuğa testler dağıtılır. İlk sayfada 1.soruda farklı olan şekli bulup işaretlemeleri istenir.2.soruda şekillerden benzer olanları bulup işaretlemeleri istenir.3.soruda en uzun oku bulup işaretlemeleri istenir.4. soruda daireler olduğu ,dairelerin içinde yıldız şeklinin bulunduğu söylenir. Dairelerin içindeki en az yıldız olan daireyi bulup işaretlemeleri istenir.5. soruda koltukların olduğu ,koltukların bazılarının farklı yöne baktığı söylenir. Farklı yöne bakan koltuğu bulup işaretlemeleri istenir. 6,7,8,9. soruda dairelerin içinde farklı olan şekilleri bulup istedikleri renge boyamaları istenir.10,11,12,13. soruda şekillerin gözükmeyen kısımlarını dikkate alarak üstte olan şekilleri boyamaları istenir.14,15,16. soruda dairelerdeki şekillere bakarak aynısı olanları eşleştirmeleri istenir.17. ve 18. soruda boyanmamış olan şekilleri boyalı şekillere bakarak aynı şekilde boyamaları istenir. 19. ve 20. soruda boyanmamış olan şekilleri boyalı şekillere bakarak aynı şekilde boyamaları istenir. Uygulamalar yaş grubunun özelliğine göre yirmi dakika sürecek şekildedir.

Görsel algılama ölçeğinin güvenilirliğini belirlemek için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ayırt etme .84, şekil-zemin algısı .84 ve eşleştirme .75 ve ölçeğin geneli için .84 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada ise ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Boyut	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
Eşleştirme	3	0.72
Şekil-Zemin	4	0.82
Ayırt Etme	13	0.84
Ölçeğin geneli	20	0.84

Tablo 1. Görsel Algılama Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin İç Tutarlılık (Cronbach Alfa) Güvenirlik Katsayıları

Verilerin Analizi

Bu çalışmada toplanan datalar anasınıfına devam eden çocukların “Görsel Algılama Ölçeği” ne verdikleri cevaplar ile sağlanmıştır. Veri tabanından alınan veriler SPSS 22

programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlarda ;frekans dağılımları, yüzdelik değerler, aritmetik ortalama, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır

Bulgular

Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmaya katılımı sağlanan çocukların Görsel Algı Ölçeklerinden almış olduğu puanlar analiz edilmiştir. Analiz sonuçları çizelgeler halinde özetlenmiş ve açıklanmıştır.

Aile eğitim	N	%
İlkokul	58	30,1
Lise	55	28,5
Lisans ve üstü	80	41,5
Toplam	193	100,0

Tablo 2. (GAÖ)Aile Eğitim Bilgileri

Tablo incelendiğinde Görsel Algı testine katılan çocukların anne-baba öğrenim durumuna bakıldığında ; %30,1'i ilkököl, %28,5'i lise, %41,5'i lisans ve üstü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ailelerin eğitim düzeylerine göre lisans ve üstü mezun olan ailelerin puan ortalamaları ilkököl, ortaokul ve lise mezunu ailelerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Cinsiyet	N	%
Erkek	107	55,4
Kız	86	44,6
Toplam	193	100,0

Tablo 3. (GAÖ) Çocuklara Ait Cinsiyet Bilgileri

Tablo incelendiğinde Görsel Algı testine katılan çocukların cinsiyetlerine bakıldığında; %55,4'ünü erkek, %44,6'sını kız çocuklar oluşturmaktadır.

Yaş	N	%
4	36	18,7
5	134	69,4
6	23	11,9
Toplam	193	100,0

Tablo 4. (GAÖ) Çocuklara Ait Yaş Bilgileri

Tablo incelendiğinde Görsel Algı testine katılan çocukların yaşlarına bakıldığında ; %18,7'si 4,%69,4'ü 5, %11,6'sı 6 yaş grubu çocuklardan oluşmaktadır.

	N	%
Yapmıyor	148	76,7
Yapıyor	45	23,3
Toplam	193	100,0

Tablo 5. (GAÖ) Okul İçi Sosyal Aktivitelerden Drama Bilgileri

Tablo incelendiğinde görsel algı testine katılan çocukların okul içi drama aktivitesine katılanların %76,7'si yapmıyor, %23,3'ü yapıyor olduğu görülmektedir.

	N	%
--	---	---

Yapmıyor	99	51,3
Yapıyor	94	3,7
Toplam	193	100,0

Tablo 6. (GAÖ) Okul Dışı Sosyal Aktivitelerden Sinema Bilgileri

Tablo incelendiğinde görsel algı testine katılan çocukların okul dışı sinema aktivitesine katılanların %51,3'ü yapmıyor, %3,7'si yapıyor olduğu görülmektedir

	N	%
Yapmıyor	169	87,6
Yapıyor	24	12,4
Toplam	193	100,0

Tablo 7. (GAÖ) Okul Dışı Sosyal Aktivitelerden Yüzme Bilgileri

Tablo incelendiğinde görsel algı testine katılan çocukların okul dışı yüzme aktivitesine katılanların %87,6'sı yapmıyor, %12,4'ü yapıyor olduğu görülmektedir.

	N	%
Yapmıyor	155	80,3
Yapıyor	38	19,7
Toplam	193	100,0

Tablo 8. (GAÖ) Okul Dışı Sosyal Aktivitelerden Tarihi Gezi Bilgileri

Tablo incelendiğinde görsel algı testine katılan çocukların okul dışı tarihi gezi aktivitesine katılanların %80,3'ü yapmıyor, %19,7'si yapıyor olduğu görülmektedir.

	N	%
Yapmıyor	134	69,4
Yapıyor	59	30,6
Toplam	193	100,0

Tablo 9. (GAÖ) Okul Dışı Sosyal Aktivitelerden Spor Bilgileri

Tablo incelendiğinde görsel algı testine katılan çocukların okul dışı spor aktivitesine katılanların %69,4'ü yapmıyor, %30,6'sı yapıyor olduğu görülmektedir.

	N	%
Yapmıyor	34	17,6
Yapıyor	159	82,4
Toplam	193	100,0

Tablo 10. (GAÖ) Okul Dışı Sosyal Aktivitelerden Parka Gitme Bilgileri

Tablo incelendiğinde görsel algı testine katılan çocukların okul dışı parka gitme aktivitesine katılanların %17,6'sı yapmıyor, %82,4'ü yapıyor olduğu görülmektedir.

	N	%
Yapmıyor	185	95,9
Yapıyor	8	4,1
Toplam	193	100,0

Tablo 11. (GAÖ) Okul Dışı Sosyal Aktivitelerden Bale Bilgileri

Tablo incelendiğinde görsel algı testine katılan çocukların okul dışı bale aktivitesine katılanların %95,9'u yapmıyor, %4,1'i yapıyor olduğu görülmektedir.

	N	%
Yapmıyor	186	96,4
Yapıyor	7	3,6
Toplam	193	100,0

Tablo 12. (GAÖ) Okul Dışı Sosyal Aktivitelerden Ata Binme Bilgileri

Tablo incelendiğinde görsel algı testine katılan çocukların okul dışı ata binme aktivitesine katılanların %96,4'ü yapmıyor, %3,6'sı yapıyor olduğu görülmektedir.

(ANOVA)						
		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig
Ayırt Etme	Gruplar arası	824,122	1	824,122	224,551	,000
	Gruplar içi	700,986	191	3,670		
	Toplam	1525,109	192			
Şekil Zemin Algı	Gruplar arası	16,422	1	16,422	17,404	,000
	Gruplar içi	170,791	181	,944		
	Toplam	187,213	182			
Eşleştirme	Gruplar arası	6,357	1	6,357	13,173	,000
	Gruplar içi	65,147	135	,483		
	Toplam	71,504	136			

Tablo 13. Görsel Algı Ölçeğine Ait ANOVA Analizi Sonuçları

Tablo incelendiğinde Görsel Algı Ölçeği Ayırt Etme ($F= 224,551$; $p = 0,000$), Şekil zemin algı ($F= 17,404$; $p = 0,000$) ve Eşleştirme ($F= 13,173$; $p = 0,000$) gruplar arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

	Cinsiyet	N	x	Ss	p
Toplam	Erkek	107	72,79	18,355	0,441
Puan	Kız	86	74,77	16,731	0,437

Tablo 14. Cinsiyetin Toplam Test Puanlarıyla Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Tablo 14’de görüldüğü üzere; cinsiyetin toplam test puanlarının karşılaştırılması için yapılan t testi sonrasında bu grupların birbirinden anlamlı bir farkı olmadığı bulunmuştur. Buna göre her iki cinsiyet için de ortalamalar ($x=72,79$ ve $74,77$) birbirine çok yakındır ve %95 güven aralığında $p = 0,441$ olarak bulunmuştur

	Etkinliğe Katılım	N	x	Ss	p
Toplam	3 etkinlikten az	130	72,15	17,526	0,085
Puan	3 etkinlikten fazla	63	76,81	17,574	0,087

Tablo 15. Okul Dışı Sosyal Aktivitenin Toplam Test Puanlarıyla Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Tablo incelendiğinde 3’ten fazla okul dışı sosyal aktivitesi yapan ve yapmayan çocukların toplam test puanlarının karşılaştırılması için yapılan t testi sonrasında bu grupların birbirinden farklı olduğu bulunmuştur. Buna göre 3’ten fazla okul dışı sosyal aktivitesi olan çocukların ortalama puanları ($x=76,81$) az olanların ortalamalarından ($x=72,15$) daha yüksektir.

(ANOVA)

Aile Eğitim Düzeyi	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	50005,695	2	25002,848	490,518	,000
Gruplar içi	9684,740	190	50,972		
Toplam	59690,435	192			

Tablo 16. Görsel Algı Ölçeği Testi Aile Eğitim Düzeyine Ait ANOVA Analizi Sonuçları

Tablo incelendiğinde Görsel Algı Ölçeği testi aile eğitim düzeyleri F testi ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucuna göre, toplam test puanları ve ailelerin eğitim düzeyleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir ($p=0,000$).

	Etkinlik Düzeyi	N	x	ss	Sh _x
Ayırt Etme	3'ten az	94	7,54	2,408	,248
	3'ten fazla	99	11,68	1,284	,129
Eşleştirme	3'ten az	52	2,04	,685	,095
	3'ten fazla	85	2,48	,701	,076
Şekil Zemin Algısı	3'ten az	86	2,62	,960	,104
	3'ten fazla	97	3,22	,981	,100
Genel Toplam	3'ten az	94	58,70	11,972	1,235
	3'ten fazla	99	87,89	7,344	,738

Tablo 17. Görsel Algılama Ölçeğine Ait Betimsel İstatistikler

Görsel Algılama Ölçeğine ait genel t testine bakıldığında, okul dışı sosyal etkinlik yapan çocukların yapmayanlara göre aralarında Ayırt etmede ($x=11,68$) ve Genel test toplamında ($x=87,89$) anlamlı fark bulunmuştur.

(ANOVA)					
	Kareler toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1129,298	4	282,324	2,560	,040
Gruplar içi	20071,109	182	110,281		
Toplam	21200,406	186			

Tablo 18. Farklı Çalışma Gruplarına Ait ANOVA Tablosu

Görsel Algılama Ölçeğinin yapıldığı çalışma grupları (okullar) arasında anlamlı bir fark bulunduğu Anova analizi ile saptanmıştır (p=0,040).

(ANOVA)					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1190,795	2	595,398	1,934	,147
Gruplar içi	58499,640	190	307,893		
Toplam	59690,435	192			

Tablo 19. Görsel Algı Ölçeği Toplam Test Puanları ve Yaşlar ANOVA Sonuçları

Tablo incelendiğinde Görsel Algı Ölçeği ve yaş F testi ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucuna göre, toplam test puanları ve yaşlar arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır.

(ANOVA)					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	50331,723	2	25165,861	510,916	,000
Gruplar içi	9358,713	190	49,256		
Toplam	59690,435	192			

Tablo 20. Görsel Algı Ölçeği Toplam Test Puanları ve Çalışma Grupları ANOVA Sonuçları

Tablo 20 incelendiğinde Görsel Algı Ölçeği ve çalışma grupları (okul) F testi ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucuna göre, toplam test puanları ve çalışma grupları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark ($p=0,000$) bulunmuştur.

Tartışma

Bu bölümde araştırma bulgularının tartışılmasına ve yorumuna yer verilmiştir. Tartışma ve yorum ele alınırken denenceler tek tek ele alınmış olup araştırmanın temel bağımsız değişkenleri olan sosyal aktiviteler , yaş , cinsiyet, anne-baba eğitim durumlarının görsel algılama ölçeğinin 3 alt alanı temel alınarak hazırlanmıştır. Sosyal aktivitelerin görsel algı becerilerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Etiker (1977), yaptığı çalışmada beş-altı yaş okul öncesi çocuklarında Visio-motor eğitiminin Visio-motor gelişimine etkisini incelemiştir. Frostig görsel algı eğitim programını uygulamıştır. Araştırmanın sonucuna göre Frostig görsel algı eğitim programı alan çocukların Visio-motor yeteneğinde ilerlemediği saptanmıştır.²⁴

Cengiz (2002),yaptığı çalışmada anaokuluna devam eden beş yaş altı ay ile altı yaş çocuklarına görsel algı gelişimini destekleyici program geliştirmiş, Frostig gelişimsel görsel algı becerilerine etkisini incelemiştir. Yapılan araştırmanın sonucunda uygulanan görsel algı gelişimi destekleyici programın görsel algı becerilerine etkisinin yüksek olduğu bulunmuştur.²⁵

Aral ve Erturan (1999:58-63),yaptıkları çalışmada dört- sekiz yaş arasındaki serebral palsili çocukların görsel algılama davranışlarını incelemek için Frostig gelişimsel görsel algı testi uygulamışlardır. Sonucunda görsel algı eğitimi verilen çocuklarda Frostig görsel algı alt alanlarında etkili olduğunu bulmuşlardır.²⁶

Dereli, Akaroğlu (2011) yaptıkları çalışmada görsel algı eğitimine yönelik hazırlanan oyuncaklarla birlikte verilen görsel algı eğitiminin çocukların Frostig gelişimsel

²⁴Gülğün Etiker, “Beş-Altı Yaş Okul Öncesi Çocuklarda Visio-Motor Eğitiminin Visio-Motor Gelişime Etkisi”, Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 8-9.

²⁵Özlem Cengiz, “5-6 Yaş Çocuklarının Görsel Algı Gelişimini Destekleyici Eğitim Programının Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2002, 66.

²⁶Neriman Aral ve Nurder Erturan, “Frostig Görsel Algılama Testi ve Eğitim Programına Dayalı Olarak Dört-Sekiz Yaş Arası Serebral Palsili Çocuklarda Görsel Algılama Davranışının İncelenmesi” *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, sy.2 (1999): 58-63.

görsel algı alt alanlarını olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir.²⁷ Arıkök (2001) yaptığı araştırmada beş-altı yaş arasındaki çocuklara verilen görsel algı eğitiminin okuma olgunluğuna olan etkisini incelemiştir. Frostig gelişimsel görsel algı testini kullanmış ve sonucunda deney grubundaki çocukların görsel algılama alanlarında önemli bir artış olduğu görülmüş; kontrol grubundaki çocukların görsel algılama alanlarında ciddi bir artış olmadığı görülmüştür.²⁸

Abacı (2003)'ya göre; okul öncesi dönemde sanat eğitimi çocuğun görsel olgunluğa ulaşması, nesnelere arasındaki benzerlikler ve farklılıkların farkına varması, oranlar arasındaki ilişkiyi fark edebilmesi, muhakeme edebilmesi ve dikkat yeteneğini geliştirmesine destek olmaktadır.²⁹

Atan (2004) görsel sanat uygulamalarının çocuğa farklılıkların ve benzerliklerin ayırımını yaptırdığını, görsel belleği geliştirdiğini ve görsel olgunluğa ulaştırdığını belirtmektedir. Bu bağlamda Şekil Sabitliği (Ş.S), alt alanında hazırlanan sanat eğitim programı ile çocuklar üzerinde gelişim sağladığı söylenebilir.³⁰

²⁷ Esra Dereli ve Gülriz Akaroğlu, "Okul Öncesi Çocukların Görsel Algı Eğitimlerine Yönelik Geliştirilmiş Eğitici Oyuncakların Çocukların Görsel Algılarına Etkisi", *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks, ZFWT*, sy.4 (2012): 201-222.

²⁸ İpek Arıkök, "Beş-Altı Yaş Çocuklarında Görsel Algı Eğitiminin Okuma Olgunluğuna Olan Etkisinin İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 2001, 7-91.

²⁹ Abacı, *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanat Eğitimi*, 7-13.

³⁰ Ahmet Atan, *Verimli Bir Sanat Eğitimi için Plastik Sanat Eğitimi*, II. Sanat Eğitimi Sempozyumu, Ankara: Gündüz Yayıncılık, 2004, 60.

Sonuç

Araştırmada elde edilen bulgulara göre; görsel algı ölçeği toplam test puanları ile yaş arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Diğer değişken olan cinsiyet ile toplam test puanları arasında manidar bir fark bulunamamıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre ;genel olarak lisans ve lisansüstü mezunu ebeveynlerin çocukları sosyal aktivitelere gönderme durumu, ilkokul ve ortaokul mezunu ebeveynlerinkine göre daha yüksek bulunmuştur. Bu karşılaştırma sonucuna göre, toplam test puanları ve ailelerin eğitim düzeyleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir ($p=0,000$). Ulaşılan bir diğer sonuca göre , çocukların okul içi sosyal aktivitelere gönderilme durumları incelendiğinde; yaratıcı dramının görsel algı gelişiminde etkili olduğu görülmüştür. Çocukların okul dışı sosyal aktivitelere gönderilme durumları incelendiğinde; sinemanın etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca Sosyal aktivitelerin toplam test puanlarıyla karşılaştırılma t testi sonuçlarına bakıldığında; 3'ten fazla okul dışı sosyal aktivitesi yapan ve yapmayan çocukların toplam test puanlarının karşılaştırılması için yapılan t testi sonrasında bu grupların birbirinden farklı olduğu bulunmuştur. Buna göre 3'ten fazla okul dışı sosyal aktivitesi olan çocukların ortalama puanları ($x=76,81$) az olanların ortalamalarından ($x=72,15$) daha yüksektir. Görsel algılama ölçeğine ait genel t testine bakıldığında, okul dışı sosyal etkinlik yapan çocukların yapmayanlara göre aralarında Ayırt etmede ($x=11,68$) ve Genel test toplamında ($x=87,89$) anlamlı fark bulunmuştur. Görsel algı ölçeği Anova sonuçlarına bakıldığında; Ayırt Etme ($F= 224,551$; $p = 0,000$), Şekil zemin algı ($F= 17,404$; $p = 0,000$) ve Eşleştirme ($F= 13,173$; $p = 0,000$) gruplar arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Görsel algılama ölçeğinin yapıldığı çalışma grupları (okullar) arasında anlamlı bir fark bulunduğu Anova analizi ile saptanmıştır ($p=0,040$).

Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi dönemde çocukların görsel algı gelişimlerini desteklemek amacıyla yaratıcı drama, müzik, görsel sanatlar, satranç, resim, tiyatro, sinema, jimnastik ve spor gibi çeşitli sosyal aktivitelere aktif bir şekilde katılmaları gerekmektedir. Sonuç olarak cinsiyet ve yaş değişkeni dışında, anne babaların eğitim durumu, sosyal aktivitelere gönderme değişkenlerinin her birinin çocukların görsel algılama becerisi üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda sosyal aktivitelere gönderme durumu arttıkça görsel algılama beceri düzeyleri de artmaktadır.

Kaynaklar

ABACI, O., *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanat Eğitimi*, İstanbul: Morpa Yayınları, 2003.

ABACI, O., *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanat Eğitimi*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2004.

AKÇİN, N., “Okuma Becerisinin Kazanılmasında Görsel Algısal Gelişimin Rolü”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 1993.

ARAL, N. ve ERTURAN, N., “Frostig Görsel Algılama Testi ve Eğitim Programına Dayalı Olarak Dört-Sekiz Yaş Arası Serebral Palsili Çocuklarda Görsel Algılama Davranışının İncelenmesi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, sy.2 (1999): 58-63.

ARIKÖK, İ., “Beş-Altı Yaş Çocuklarında Görsel Algı Eğitiminin Okuma Olgunluğuna Olan Etkisinin İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 2001.

ATAN, A., *Verimli Bir Sanat Eğitimi için Plastik Sanat Eğitimi, II. Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Ankara: Gündüz Yayıncılık, 2004.

BAYHAN, P. ve ARTAN, İ., *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2011.

CENGİZ, Ö., “5-6 Yaş Çocuklarının Görsel Algı Gelişimini Destekleyici Eğitim Programının Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2002.

ÇUKUR, D. ve DELİCE, E., “Erken Çocukluk Döneminde Görsel Algı Gelişimine Uygun Mekan Tasarımı”, *Aile ve Toplum Dergisi*, sy.7 (2011): 25-34.

DERELİ, E. ve AKAROĞLU, G., “Okul Öncesi Çocukların Görsel Algı Eğitimlerine Yönelik Geliştirilmiş Eğitici Oyuncakların Çocukların Görsel Algılarına Etkisi” *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks, ZFWT*, sy.4 (2012): 201-222.

DUMAN, G., *Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Spor*, Ankara: Eğiten Kitap Yayınevi, 2016.

ERBEN, S., “Montessori Materyallerin Zihin Engelli ve İşitme Engelli çocukların Alıcı Dil Gelişiminden Görsel Algı Düzeyine Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2005.

ERDEM, S., *Psikoloji Ders Kitabı*, İstanbul: Fil Yayınevi, 1995.

ETKER, G., “Beş-Altı Yaş Okulöncesi Çocuklarda Visio-Motor Eğitiminin Visio-

Motor Gelişime Etkisi” , Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi ,1977.

FİŞEK, G. ve YILDIRIM, S., *Çocuk Gelişimi*, İstanbul Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları,1983.

HAKTANIR,G., *Okulöncesi Dönemde Çevre Eğitimi İçinde Çevre Eğitimi*, İstanbul: Türkiye Çevre Vakfı Yayını, 2007.

İNAN, M., *Çocuk ve Spor*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2007.

KALKAN, A. ve ARSLAN, M., “Okul Öncesi Dönemine Yönelik Görsel Algılama Ölçeğinin Geliştirilmesi Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması” ,*Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, sy.11 (2015): 1369-1391.

KARASAR, N., *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınları, 2014.

KILIÇ, Ö., “Ailesiyle Birlikte Yaşayan ve Çocuk Yuvasında Kalan Çocuk Çocukların Görsel Algılama Davranışı ile Okul Olgunluğu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, 2004.

MORGAN, T.C., *Psikolojiye Giriş*, çev. Hüsnü Arıcı vd., Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, 1995.

ORUÇ, K., *Drama ve Okul Tiyatrosu*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2013.

ÖZER, K., *İletişim Becerisi*, İstanbul: Varlık Yayınları, 1998.

SAN, İ., *Sanatsal Yaratma ve Çocuktaki Yaratıcılık*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1977.

TEPELİ, K., “Frostig Görsel Algı Eğitim Programı ile Birlikte Verilen Nesne Kontrol Beceri Eğitiminin 54-59 Aylık Çocukların Nesne Kontrol Becerilerine Etkisi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy.29 (2013): 251-260.

WHIRTER J Mc., ACAR, N., *Çocukla İletişim Öğrenme Destekleme ve Çocuk Yetiştirme Sanatı*, İstanbul:Us-A Yayıncılık, 1985.

YAVUZER, H., *Çocuk Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1996.